

Ik was verdwaald, de schemering begon al te vallen, ik had urenlang gereden en had vrijwel geen benzine meer. Het idee in het donker te blijven steken in deze verlaten heuvels vulde me met afschuw, dus ik was blij een wegwijzer te zien en de auto zonder versnelling naar een lager gelegen garage te kunnen laten rollen. Toen ik een raampje opende om met de pompbediende te praten, was de buitenlucht zo koud dat ik mijn kraag opzette. Hij liet de tank vollopen en maakte een opmerking over het weer. 'Nooit zo'n kou meegemaakt in deze tijd van het jaar. Ze voorspellen strenge vorst.' Ik had het grootste deel van mijn leven in het buitenland doorgebracht, als soldaat of als ontdekkingsreiziger in verre streken; ik was net teruggekeerd uit de tropen en strenge vorst zei me weinig, maar ik werd getroffen door de onheilspellende klank van zijn woorden. Ik wilde verder reizen en vroeg de weg naar het dorp waarnaar ik op weg was. 'Dat vindt u nooit in het donker, het ligt een heel eind van de grote weg af. En die bergwegen zijn gevaarlijk als het glad is.' Hij scheen te willen insinueren dat alleen een dwaas onder de huidige omstandigheden verder zou rijden, wat me nogal irriteerde. Daarom onderbrak ik zijn ingewikkelde aanwijzingen, betaalde hem, reed weg en negeerde zijn laatste, geschreeuwde waarschuwing: 'Pas op voor dat ijs!'

Het was nu bijna donker en ik was al spoedig helemaal verdwaald, de situatie was hopelozener dan ze ooit was geweest.

Ik wist dat ik naar de man had moeten luisteren, maar wilde tegelijkertijd dat ik hem niet had gesproken. Om de een of andere onbekende reden hadden zijn opmerkingen me een onbehaaglijk gevoel gegeven; ze leken een slecht voorteken voor de hele onderneming en ik begon spijt te krijgen dat ik eraan was begonnen.

Ik had me al vanaf het begin afgevraagd of het verstandig was die tocht te ondernemen. Ik was pas de dag tevoren aangekomen en had mijn aandacht aan zaken in de stad moeten besteden in plaats van aan bezoeken aan vrienden op het platteland. Ik begreep zelf niet wat mij ertoe dwong op zoek te gaan naar dit meisje, dat gedurende mijn afwezigheid voortdurend in mijn gedachten was geweest, hoewel zij niet de reden voor mijn terugkeer was geweest. Ik was teruggekomen om onderzoek te doen naar de geruchten dat er een mysterieuze ramp dreigde in dit deel van de wereld. Maar zodra ik hier was aangekomen was zij een obsessie voor mij geworden, ik kon aan niets anders denken dan aan haar, had het gevoel dat ik haar onmiddellijk moest zien, al het andere was onbelangrijk. Natuurlijk besepte ik dat dit volkomen irrationeel was. En mijn onbehaaglijke gevoel op dit moment was even onredelijk: het was niet waarschijnlijk dat mij in mijn eigen land iets zou overkomen; en toch werd ik steeds ongeruster naarmate ik verder reed.

De realiteit was altijd een tamelijk onbekende grootheid voor me geweest. Soms was dit verontrustend. Nu bijvoorbeeld. Ik had het meisje en haar echtgenoot al eerder bezocht en een levendige herinnering bewaard aan het vredige, vruchtbare land rondom hun huis. Maar deze herinnering vervaagde snel, werd onwerkelijk, steeds onduidelijker en minder overtuigend toen ik onderweg niemand passeerde, geen enkel dorp tegenkwam, nergens een licht zag. Hoog te-

gen de zwarte hemel verhieven zich nog zwartere, verwaarloosde heggen, en de gebouwen langs de weg, waar het licht van de koplampen nu en dan overheen streek, waren ook altijd zwart, schijnbaar onbewoond en min of meer vervallen. Het was net of de hele streek tijdens mijn afwezigheid was verwoest.

Ik begon me af te vragen of ik haar te midden van de algemene wanorde ooit zou vinden. Het zag er niet naar uit dat hier enige vorm van georganiseerd leven kon hebben bestaan nadat de ramp, wat dat ook was geweest, de dorpen had verwoest en de boerderijen had vernield. Voor zover ik kon zien had men geen poging gedaan de normale toestand te herstellen. Er was niets herbouwd en geen arbeid op het land verricht, er waren geen dieren op de velden. De weg moest nodig worden hersteld en de greppels onder de verwaarloosde heggen zaten vol onkruid, het hele gebied leek verwoest en onbeheerd te zijn achtergelaten.

Een handvol kleine witte steentjes sloeg tegen de voorruit, ik schrok ervan. Het was zo lang geleden dat ik de winter in het noorden had meegemaakt dat ik het verschijnsel niet herkende. De hagel ging al spoedig over in sneeuw, die het uitzicht belemmerde en het rijden bemoeilijkte. Het was bitter koud en het drong tot me door dat er verband was tussen dit feit en mijn toenemende ongerustheid. De pompbediende had gezegd dat hij in deze tijd van het jaar nooit zo'n kou had meegemaakt en ik had de indruk dat het veel te vroeg in het seizoen was voor ijs en sneeuw. Plotseling voelde ik een zo hevige angst dat ik wilde omkeren en terugrijden naar de stad, maar de weg was te smal, ik was gedwongen in het levenloze donker het eindeloos voortslingerende, klimmende en dalende pad te blijven volgen. Het wegoppervlak werd slechter, de weg steeds steiler en gladder. Ik kreeg pijn in mijn hoofd

van de ongewone koude toen ik naar buiten staarde en mijn ogen tot het uiterste inspande om gladde plekken, waar de auto kon slippen en onbestuurbaar kon worden, te vermijden. Van tijd tot tijd ving ik bij het licht van de koplampen een vluchtige glimp op van de bouwvallen langs de weg, wat mij telkens weer verraste, en voor ik zeker wist dat ik ze werkelijk had gezien, waren ze alweer verdwenen.

Boven de heggen verscheen een bovenaards wit waas. Ik passeerde een opening waar ik een vluchtige blik doorheen wierp. Een ogenblik lang beschenen mijn lampen als zoeklichten het naakte lichaam van het meisje, tenger als dat van een kind, ivoorkleurig tegen het doodse wit van de sneeuw, het haar helder als gesponnen glas. Ze keek niet in mijn richting. Bewegingloos hield zij de blik gevestigd op de muren die langzaam op haar afkwamen, een glasachtige, glinsterende cirkel van massief ijs, waarvan zij het middelpunt was. Verblindende flitsen schoten uit de ijsrotsen die ver boven haar uitstaken; op de grond hadden de uiterste randen van het ijs haar al bereikt, het haar onmogelijk gemaakt zich te bewegen en zich hard als beton om haar voeten en enkels gevoegd. Ik zag hoe het ijs hoger klom, haar knieën en bovenbenen bedekte, zag hoe haar mond zich opende, een zwart gat in het witte gezicht, hoorde haar dunne, doodsbanige kreet. Ik voelde geen medelijden met haar. Integendeel, ik schepte er een onbeschrijfelijk behagen in haar te zien lijden. Ik keurde mijn eigen ongevoeligheid af, maar dat deed er niets aan af. Verschillende factoren hadden aan deze hardheid bijgedragen, maar die viel daarom nog niet goed te praten.

Ik was hevig verliefd op haar geweest, was van plan geweest met haar te trouwen. Ironisch genoeg stelde ik mij in die tijd ten doel haar te beschermen tegen de ongevoeligheid van de wereld, die door haar schuchterheid en broosheid scheen te

worden uitgelokt. Ze was overgevoelig, nerveus, bang voor mensen en het leven; haar persoonlijkheid was beschadigd door een sadistische moeder die haar in een voortdurende staat van angstige onderwerping hield. Het eerste dat mij te doen stond was haar vertrouwen winnen, dus was ik altijd voorzichtig met haar, beheerste zorgvuldig mijn gevoelens. Ze was zo mager dat ik bang was haar pijn te doen als ik haar tijdens het dansen dicht tegen mij aan hield. Haar uitstekende botten leken broos, haar benige polsen fascineerden mij in het bijzonder. Haar haar was verbazingwekkend, zilverwit, het haar van een albino, glinsterend als maanlicht, als door de maan beschenen Venetiaans glas. Ik behandelde haar als een meisje van glas; soms leek ze nauwelijks echt te zijn. Geleidelijk verloor zij haar angst voor mij, begon ze een kinderlijke genegenheid te tonen, maar ze bleef verlegen en ongrijpbaar. Ik dacht dat ik haar had bewezen dat ze mij kon vertrouwen en wachtte gewoon op haar. Ze scheen op het punt te staan me te accepteren, hoewel haar onvolwassenheid het moeilijk maakte de oprechtheid van haar gevoelens te peilen. Haar genegenheid was misschien niet helemaal voorgewend, hoewel ze me plotseling in de steek liet voor de man met wie ze nu was getrouwd.

Dit alles behoorde tot het verleden. Maar de gevolgen van die traumatische ervaring deden zich nog voelen in de slapeloosheid en hoofdpijnen waaraan ik leed. De medicijnen die mij waren voorgeschreven, veroorzaakten afschuwelijke dromen, waarin zij steeds als een hulpeloos slachtoffer verscheen met haar broze gebroken en gekneusde lichaam. Deze dromen bleven niet tot de slaap beperkt en een betreurenswaardige bijkomstigheid was het feit dat ik ze prettig was gaan vinden.

Het zicht was verbeterd, de nacht was niet minder don-

ker, maar het sneeuwde niet meer. Op een steile heuvel kon ik de overblijfselen van een vesting onderscheiden. Behalve de toren was er niet veel van over, het was leeggeplunderd, lege venstergaten gaaptten als zwarte open monden. De plek kwam mij vaag bekend voor, een verwrongen beeld van iets wat ik mij half herinnerde. Ik had de indruk dat ik de plaats herkende, ik dacht dat ik die eerder had gezien, maar wist het niet zeker omdat ik hier alleen in de zomer was geweest toen alles er heel anders uitzag.

Bij die gelegenheid, toen ik de uitnodiging van de man aannam, vermoedde ik dat hij een diepere bedoeling had toen hij mij uitnodigde. Hij was schilder, niet serieus, een dilettant, een van die mensen die altijd geld hebben, hoewel ze nooit lijken te werken. Het was mogelijk dat hij een eigen inkomen had, maar ik verdacht hem ervan iets anders te zijn dan hij deed voorkomen. De warmte van zijn ontvangst ver-raste me, hij was zo vriendelijk als maar enigszins mogelijk was. Toch was ik op mijn hoede.

Het meisje sprak nauwelijks, stond naast hem, wierp met haar grote ogen door haar lange wimpers zijdelingse blikken op mij. Ik was mij sterk bewust van haar aanwezigheid, hoewel ik nauwelijks wist van welke aard deze emotie was. Ik vond het moeilijk met hen beiden een gesprek te voeren. Het huis stond midden in een beukenbos, zo nauw omringd door talrijke hoge bomen dat we ons in de boomtoppen leken te bevinden; tegen ieder raam braken golven van dicht groen gebladerte. Ik dacht aan een bijna uitgestorven ras van grote zingende lemuren, de indri's, die in het regenwoud van een ver tropisch eiland wonen. Het zachtaardige, vriendelijke gedrag en de vreemde melodieuze stemmen van deze bijna legendarische dieren hadden een diepe indruk op me gemaakt en ik begon over hen te spreken, zo geboeid door

het onderwerp dat ik mijzelf vergat. Het scheen hem te interesseren. Zij zei niets en verliet ons al spoedig om voor de lunch te gaan zorgen. Toen zij weg was, begon het gesprek onmiddellijk beter te vlotten.

Het was hartje zomer, het was erg heet, de ritselende bladeren maakten een aangenaam koel geluid. De man bleef vriendelijk tegen mij. Ik scheen hem verkeerd te hebben beoordeeld en begon mij te schamen om mijn achterdocht. Hij zei dat hij blij was dat ik was gekomen en begon over het meisje te praten. 'Ze is verschrikkelijk verlegen en nerveus, het doet haar goed iemand uit de buitenwereld te ontmoeten. Ze is hier te veel alleen.' Onwillekeurig vroeg ik me af hoeveel hij van mij wist, wat ze hem had verteld. Het leek belachelijk dat ik zo defensief bleef doen; toch reageerde ik nog enigszins terughoudend op zijn vriendelijk gepraat.

Ik bleef enkele dagen bij hen. Zij bleef mij ontlopen. Ik zag haar uitsluitend in zijn bijzijn. Het mooie warme weer hield aan. Zij droeg korte, dunne, heel eenvoudige jurkjes, die haar schouders en armen onbedekt lieten, geen kousen, kindersandalen. In de zon glansde haar haar verblindend. Ik wist dat ik niet zou kunnen vergeten hoe ze eruitzag. Ik merkte een opvallende verandering in haar op, een veel groter zelfvertrouwen. Ze glimlachte vaker en eenmaal hoorde ik haar in de tuin zingen. Toen de man haar naam riep, kwam ze aanhollen. Het was de eerste maal dat ik haar gelukkig had gezien. Ze leek zich alleen nog in te houden wanneer ze met mij sprak. Tegen het eind van mijn bezoek vroeg hij of ik nog onder vier ogen met haar had gesproken. Ik antwoordde ontkennend. Hij zei: 'Probeer vooral even met haar te praten voor je vertrekt. Ze piekert over het verleden; ze is bang dat ze je ongelukkig heeft gemaakt.' Dus hij wist het. Ze moest hem alles hebben verteld wat er te vertellen viel. Dat was

niet veel. Maar ik wilde met hem niet praten over wat er was gebeurd en zei iets ontwijkends. Hij veranderde tactvol van onderwerp, maar kwam er later op terug. ‘Ik wou dat je haar geruststelde. Ik zal zorgen dat je gelegenheid krijgt onder vier ogen met haar te spreken.’ Ik zag niet in hoe hij dit wilde aanpakken, aangezien de volgende dag de laatste zou zijn die ik bij hen zou doorbrengen. Ik zou laat in de middag vertrekken.

Die ochtend was het heter dan ooit. Er hing onweer in de lucht. Tijdens het ontbijt was de hitte al drukkend. Tot mijn verbazing stelden ze voor een uitstapje te maken. Ik mocht niet vertrekken als ik een van de mooiste plekjes in die streek niet had gezien. Ze noemden een heuvel die beroemd was om het uitzicht; ik had ervan gehoord. Toen ik hen herinnerde aan mijn vertrek zeiden ze dat het een korte rit was en dat ik daarna nog genoeg tijd had om te pakken. Ik begreep dat ze vastbesloten waren en stemde toe.

We namen eten mee voor de lunch en zouden picknicken bij de ruïne van een oude vesting die dateerde uit een verre periode toen de bevolking bang was voor een invasie. Diep in het bos liep de weg dood. We verlieten de auto en gingen te voet verder. Ik weigerde me te haasten in de hitte, die steeds erger werd, bleef achter en ging in de schaduw zitten toen het eind van het bos in zicht kwam. Hij kwam terug, trok me overeind. ‘Kom mee! Je zult zien dat het de klim waard is.’ Voortgedreven door zijn enthousiasme beklom ik de zonnige, steile helling naar de top, waar ik het uitzicht naar behoren bewonderde. Hij was nog steeds niet voldaan en drong erop aan dat ik het ook vanaf de ruïne zou zien. Hij leek in een merkwaardige stemming, opgewonden, bijna koortsachtig. In het stoffige donker volgde ik hem, trappen op die in de muur van de toren waren uitgehouwen; zijn massieve gestalte hield het licht tegen zodat ik niets zag en bijna mijn

nek brak bij een ontbrekende trede. Er was geen borstwering op de toren, we stonden midden tussen hopen puin, door niets gescheiden van de diepte, en hij zwaaide met zijn arm en wees verschillende punten in de wijde omtrek aan. ‘Deze toren heeft eeuwenlang het landschap beheerst. Vanaf hier kun je de hele heuvelrug zien. De zee is daarginds. Dat is de torenspits van de kathedraal. De blauwe streep daarachter is de monding van de rivier.’

Ik had meer belangstelling voor de kleinigheden in mijn onmiddellijke nabijheid: steenhopen, rollen ijzerdraad, betonblokken en andere zaken waarmee men het dreigende gevaar zou kunnen afwenden. In de hoop een aanwijzing te vinden voor de aard van de aanstaande crisis ging ik dichterbij de rand, keek in de afgrond bij mijn voeten.

‘Pas op!’ waarschuwde hij, lachend. ‘Je kunt hier gemakkelijk uitglijden of je evenwicht verliezen. De volmaakte plek voor een moord, denk ik altijd.’ Zijn lach klonk zo vreemd dat ik me omdraaide om hem aan te kijken. Hij kwam op me af en zei: ‘Stel nou dat ik je een duwtje gaf... zo...’ Ik ging net op tijd achteruit, maar stapte mis, struikelde en kwam wankelend neer op een wat lager gelegen afbrokkelende, onvaste richel. Zijn lachende gezicht was over mij heen gebogen, zwart tegen de hete hemel. ‘Als je zou vallen, zou het een ongeluk zijn geweest, nietwaar? Geen getuigen. Alleen ik zou kunnen vertellen wat er was gebeurd. Kijk eens hoe onvast je op je voeten staat. Het lijkt wel alsof je hoogtevrees hebt.’ Toen we weer beneden kwamen, transpireerde ik en zaten mijn kleren onder het stof.

Het meisje had het eten klaargezet op het gras in de schaduw van een oude notenboom. Zoals gewoonlijk zei ze weinig. Het speet me niet dat mijn bezoek ten einde liep; de sfeer was te gespannen, haar nabijheid te verwarrend. Tij-

dens het eten keek ik steeds naar haar, naar het zilverachtig glanzende haar, de bleke, bijna doorschijnende huid, de uitstekende, broze polsbeenderen. De eerdere vrolijkheid van haar echtgenoot was verdwenen en hij was een beetje knorrig geworden. Hij pakte een schetsboek en dwaalde wat van ons vandaan. Ik begreep zijn stemmingen niet. Er verschenen zware wolken in de verte; ik voelde de vochtigheid in de lucht en wist dat het spoedig zou gaan onweren. Mijn jasje lag naast me op het gras; ik vouwde het nu op tot een kussen, legde dat tegen de boomstam en liet mijn hoofd erop rusten. Het meisje lag languit op het gras van de helling, iets lager dan ik, haar handen ineengevouwen op haar voorhoofd om haar gezicht tegen het felle licht te beschermen. Ze lag heel stil, zonder te spreken, onder haar opgeheven armen zag ik de enigszins ruwe en donkere huid van haar geschoren oksels, waar heel kleine zweetdruppeltjes glinsterden als rijp. Onder haar dunne jurk tekenden zich de lichte welvingen van haar kinderlijke lichaam af: ik kon zien dat ze niets aanhad onder die jurk.

Ze zat ineengedoken voor me, iets lager op de helling, haar vlees minder wit dan de sneeuw. Grote ijsrotsen kwamen van alle kanten op haar af. Het licht was fluorescerend, een koud, vlak, schaduwloos ijslicht. Geen zon, geen schaduwen, geen leven, een doodse koude. We bevonden ons midden in een steeds kleinere cirkel. Ik moest proberen haar te redden. Ik riep: 'Kom hier... snel!' Ze draaide het hoofd om, maar zonder zich te verroeren, haar haar glansde als mat zilver in het vlakke licht. Ik daalde af naar de plek waar zij zat, zei: 'Niet zo bang zijn. Ik beloof dat ik je zal redden. We moeten proberen boven op de toren te komen.' Ze leek me niet te begrijpen, hoorde me misschien niet door het dreunende geraas van het naderende ijs. Ik greep haar vast, trok haar de helling